

Rapport Congres Europese Dag van de Talen 2019

De kracht van taal, economisch en sociaal.

H. Consciencegebouw, 26 september 2019

Plenaire start

Jeroen Masson (Europese School Brussel I) verwelkomt de deelnemers aan het Congres. **Jill Peiffer** (Epos) en **Lut Baten** (voorzitter a.i. Europese dag van de Talen-platform) overlopen het programma van de dag. De deelnemers hebben er duidelijk zin in. Het goed uitgebalanceerde en gevarieerde aanbod is daar niet vreemd aan: actuele, wetenschappelijk onderbouwde informatie, interactieve workshops, reflectie met de mogelijkheid om digitaal te stemmen, kijk- en praatmomenten aan de standjes, prijsuitreikingen en een poëtische afsluiter.

In de inleiding krijgt het publiek een heuse opwarming voor de verschillende activiteiten en lezingen. De wortels van de Europese Dag van de Talen zitten stevig in de grond, volgens Lut Baten. Dit feest van de talen zorgt voor een stevige mobilisering voor wie zich betrokken voelt bij talen zowel in Vlaanderen als in de rest van Europa. De toekomst is verzekerd: EDT is levenskrachtig, uitvoerbaar, werkbaar. Lut Baten maakt voor het publiek een bruggetje in de tijd naar Galileo. De man wiens naam aan het Europees GPS-systeem werd gegeven. Hij gebruikte zijn telescoop om verder te kijken, om te bevragen en trad in dialoog. Hij beheerste de taal van de instructie (Latijn), en zijn moedertaal (Toscaans), exploreerde zijn kennis van de wereld en maakte keuzes. Dat is wat de congresleden vandaag ook moeten doen: weloverwogen keuzes maken met een verre blik en daarbij putten uit de kracht van taal.

Lut Baten exploreert de verschillende aspecten van de kracht van taal. Taal geeft kracht aan verscheidenheid. Taal schept kansen economisch en sociaal. Nooit waren er meer mogelijkheden om te studeren en werken in een ander Europees land, maar door gebrek aan taalvaardigheid kunnen veel mensen die kansen niet grijpen. Lut Baten wijst op de gevolgen van globalisering. Mensen moeten meer talen kunnen beheersen. Alleen Engels is niet genoeg. Europa barst van de talen - er zijn meer dan 200 Europese talen en daarnaast worden er nog veel meer talen gesproken door burgers die oorspronkelijk uit andere werelddelen komen. Het is een belangrijke bron die moet worden erkend, gebruikt en gekoesterd.

Tot slot spoort Lut Baten de deelnemers aan om zich goed voor te bereiden op de vraag die zij hen op het einde van de dag zal voorleggen: Wat denkt u over onderwijzen en leren van talen? Ze wenst hen vandaag een brede en verre blik toe.

De presentaties van deze plenaire opening vind je via [deze link](#).

Keynote

Taal is business

Over de impact van de taalkundige toepassingen in de samenleving

Frieda Steurs

Professor Frieda Steurs (KU Leuven, INT Leiden) behandelt drie belangrijke aspecten van de impact van de taalkundige toepassingen in onze samenleving. Ze start met de plaats van taal in de wereldeconomie. De snelle evolutie van wetenschap en technologie genereert een schat aan nieuwe begrippen en verhoogt de nood aan snelle, betrouwbare specifieke informatie die in verscheidene talen beschikbaar moet zijn. De internationale uitwisselingen, de samenwerking op politiek, economisch en cultureel vlak zorgen voor een enorm groeiend aantal meertalige contacten. Daarbij komt dat de massaproductie van consumptiegoederen leidt tot een steeds globalere economie, waarbij bedrijven rekening moeten houden met internationale spelregels, maar ook met lokale markten. Zo is taal zelf een belangrijk product geworden, een consumptieartikel dat een eigen rol speelt in de globale handel. Communicatie heeft een prijs en creëert de zogenaamde taalindustrie met niet-technologische oplossingen (vertalen, tolken, editeren, lokaliseren, talen leren...) en technologische oplossingen (machinevertaling, computerondersteund vertalen, computerondersteund talen leren, videoconferenties met tolken, meertalige zoekmachines, datamining, meertalige terminologiebanken voor specifieke bedrijven of vakgebieden...). Zo ontstaan tal van nieuwe taalgerelateerde beroepen en de nood aan goede taalkundigen.

Professor Steurs illustreert dat de ontwikkeling van een kenniseconomie een substantieel deel uitmaakt van de economische groei in de samenleving. Ze verwijst daarbij naar de economische ambities van Antwerpen die worden gemeten met een nieuwe monitor met 38 indicatoren op vier terreinen: economie, arbeidsmarkt, kenniseconomie en duurzaamheid. Traditioneel blijven distributie, haven en industrie de economische sterkhouders van de stad. Antwerpen slaat echter ook nieuwe wegen in, met bijvoorbeeld een sterke toename van de kenniseconomie. Zo werken al vier op de tien werknemers in een kennisintensief bedrijf. Dit betekent dat de stad voldoende taalvaardige werknemers moet kunnen aantrekken: competent om redelijk moeilijke teksten te lezen en complexe instructies te begrijpen.

Verder wijst professor Steurs op de impact van internationale bezoekers op de economie. Zakelijke bijeenkomsten dragen substantieel bij aan de werkgelegenheid en hebben een grote impact op de taal- en communicatieprocessen. Maar ook de toeristische sector – geen eenvoudig afgebakende of duidelijk zichtbare economische sector – maar eerder een samenraapsel van (delen van) verschillende bedrijfstakken genereert een belangrijke toegevoegde waarde.

Taal + economie = meertaligheid

In het tweede deel van haar betoog gaat professor Steurs dieper in op de specificiteit van de EU-economie waarbij ze het begrip 'glokaliseren' introduceert. De EU-economie staat met een Bruto Binnenlands Product (BBP) van circa 18,5 miljard dollar (2014) helemaal bovenaan de wereldranglijst. Daarna volgen China, de VS en de andere G-20 landen. De economie van de EU wordt gekenmerkt door het stijgend belang van de dienstensector (bankieren, toerisme, transport, verzekeringen enzovoort). Deze dienstensector staat in voor meer dan 60 procent van het Bruto Nationaal Product (BNP). Hoe globaal de economie ook wordt, strategisch worden markten gewonnen of verloren door de flexibiliteit waarmee een bedrijf zich aanpast aan zijn klanten. Wij noemen dat lokalisering. Globalisering is de term die de beide processen aanduidt. Globaliseren als economische strategie

wordt gevoed enerzijds door internationalisering van de producten, maar moet meteen ook een tweede pijler hebben: lokaliseren of aanpassing aan de lokale markten. Lokalisering houdt in: vertalen, interculturele communicatie, aanpassen aan lokale situaties.

Steurs verwijst naar de ELAN-studie (2006) die duidelijk aankondigde dat het tekort aan geschikte talige profielen een negatieve impact zou hebben op de Europese economie. Ze fietst ons door een SWOT-analyse waarbij zowel de troeven van de Europese meertalige ruimte (internationale bedrijven, samenwerking met meertalige werknemers, meertalige kandidaten, ontwikkeling en gebruik van taaltechnologiesoftware) als de zwaktes (gebrek aan taalkennis in veel landen, communicatieproblemen, extra kosten aan vertalen en tolken) belicht worden. Tegenover de kansen en bedreigingen staan maatregelen die voor een radicale ommezwaai naar meertaligheid kunnen leiden.

Met het voorbeeld van E-commerce, de rijzende ster in de economie, illustreert Steurs de noden die ontstaan op het vlak van meertaligheid. De groei in digitale en meertalige informatie, het groeiend aantal buitenlandse klanten leidt tot nieuwe opleidingsinitiatieven en nieuwe kansen voor gespecialiseerde vertaling met hulp van computerondersteunde vertaalsoftware en de taalindustrie.

In het derde en laatste luik van haar boeiende uiteenzetting snijdt Steurs een gevoelig onderwerp aan: de status van het Engels. Met sprekende voorbeelden en anekdotes toont ze aan dat een ééntalige communicatie in het Engels niet werkt in de internationale business. Tal van misverstanden, spraakverwarringen en interculturele blunders leidden tot gezichtsverlies van bekende bedrijven. De daarmee gepaard gaande verliezen in omzet en winst verplichten de bedrijven om de informatie over hun producten en diensten aan te passen aan de taal en cultuur van de individuele klant. Steurs verwijst naar de Europese richtlijn C411/1998 die stelt dat alle technische documentatie gerelateerd aan een product moet worden vertaald in de taal of talen van het land waar het product verkocht zal worden. Nog belangrijker: een product is pas compleet als de volledige handleiding in de relevante taal beschikbaar is. Deze richtlijn heeft een enorme impact op de talige diversiteit in Europa en leidt tot nieuwe competenties. De combinatie van stevige communicatievaardigheden met administratieve, technische en culturele competenties leiden tot nieuwe sterk gegeerde jobprofielen.

Tot slot verrijkt Steurs het publiek nog met twee gloednieuwe begrippen om mee uit te pakken. Transcreatie is een relatief nieuw begrip en wordt gebruikt door marketing- en reclameprofessionals. Ze geven hiermee aan dat het aanpassen van een boodschap aan een andere cultuur een complexe zaak is. Het gaat over taal, maar meer nog over cultuur. De marketing van een product op een nieuwe markt moet volledig aangepast zijn aan de lokale eigenheden van die markt, zodat het product dezelfde emoties oproept. Van de kleurenkeuze voor een campagne, de naam van een product tot de humor in een slogan, alles kan er in betrokken worden. Aan het andere eind van het spectrum ziet Steurs dat bedrijven hun producten ook 'exotiseren' (Belgische bieren, chocolade waarbij het exotische Belgische karakter sterk wordt uitgespeeld om klanten te verleiden).

Het besluit van Steurs is helder:

- De Economische impact van taal is enorm
- Taal is het vehikel bij uitstek voor economische expansie
- Taaldiversiteit wordt belangrijker voor bedrijven
- Nieuwe taalberoepen en profielen zijn nodig voor de markt
- Complexe processen van lokaliseren en transcreatie worden meer en meer noodzakelijk
- Jonge mensen moeten deze nieuwe uitdagingen kunnen ontdekken

En vooral met deze laatste stelling sluit het enthousiaste lerarenpubliek professor Steurs in het hart. Een warm applaus geeft de appreciatie weer voor deze wervelende, sterk onderbouwde keynote. Leraren kregen hier een stevige kennisbasis mee om hun leerlingen te overtuigen om goed talen te studeren.

De presentatie vind je via [deze link](#).

Workshops

Het belang van gebarentalen voor de samenleving

Marieke Custers (Doof Vlaanderen)

Wat is Vlaamse Gebarentaal en wat is haar status? Hoe communiceren dove mensen met elkaar over de landsgrenzen heen? Waarom zijn gebarentalen belangrijk voor dove mensen en voor de bredere samenleving? Wat betekent de toenemende digitalisering voor de gebarentaalgemeenschap? Marieke Custers geeft op interactieve wijze op al deze vragen boeiende antwoorden.

Reacties van enkele deelnemers: *“Dove mensen zijn ook meertalig en daar staan we niet bij stil.” “De beleidsimplicaties van doof-zijn zijn onderbelicht; er wordt te weinig tegemoet gekomen aan de noden van de leerlingen.”*

De meertalige landschappen in Europa

Prof. Stef Slembrouck (UGent)

De professor begint met de vraag om globalisering te definiëren. Er ontstaat een discussie over of globalisering wel goed is. Dan worden er enkele definities bekeken, waaronder globalisering is ook een definitie van de natiestaat, waarbij de natiestaat gelijk is aan een pompoen die in alle aspecten van zijn inwoners voorziet.

Vervolgens zoomen we in op de Europese Unie. Prof. Slembrouck neemt ons mee naar een website: <https://languageknowledge.eu/>. We zoomen in op twee voorbeelden. Het eerste is het Verenigde Koninkrijk waar we de situatie van jongeren met moedertaal Pools bekijken. Hier valt het op hoe verschillend de talenkennis afhankelijk is van de leeftijd. Een gelijkaardige conclusie kunnen we trekken na het 2^e voorbeeld: de kennis van takel bij Belgische jongeren met als moedertaal Turks en Arabisch.

Daarna neemt de professor ons mee naar de pragmatische toepassing van taal via domein specifieke schalen: politiek, economie, onderwijs, medische zorg... We zoomen in op medische zorg: regelgeving van orde der geneesheren volgt de taalwetgeving, in privé praktijk vrije keuze van patiënt en arts. Daarna bekijken we de situatie in enkele Wijkgezondheidscentra in Gent. Er komen nog meer voorbeelden aan bod, die steeds lijken te leiden tot de conclusie dat bij talen veel pragmatiek komt kijken: communicatie en motivatie zijn erg belangrijk.

De sessie eindigt met een grote vraag: wat is dan de waarde van een taal? Die is gekoppeld aan Getalsterkte, Zichtbaarheid (ruimtelijke analyse, vooral straatbeeld) en Functionaliteit (gebruik) en is dus per definitie afhankelijk van de gebruiker.

Erna volgen vragen over onder andere de pragmatiek van taalgebruik in Parijs, en andere ‘world cities’, subjectieve waarde van talen, ‘adequaatheidscultuur (wat men in een taal goed genoeg vindt voor een iemand die de taal leert) en nog veel meer.

De economische betekenis van taal

Mieke Smits (Taalunie)

Mieke Smits warmt de zaal op met weetjes over de grootteorde van het Nederlands. Het wordt snel duidelijk dat het Nederlands geen kleine taal is. Dat uit zich in een sterke vraag naar taalberoepen Nederlands op de arbeidsmarkt. Een vraag die niet zo makkelijk in te vullen blijkt.

Nederland telt *maar* evenveel studenten Nederlands als een groot land als Polen (een 600-tal). Telkens meer studierichtingen worden in Nederland in het Engels onderwezen. In het secundair onderwijs beschikken steeds minder leraren Nederlands over een vereist geacht diploma. Een vertaler getuigt dat hij vertaalwerk naar het Nederlands moet weigeren wegens onvoldoende personeelscapaciteit. Iemand vraagt zich af of STE(A)M de aandacht voor taal heeft verminderd. Misschien passen we ons te gemakkelijk aan aan andere talen, ten koste van het Nederlands, zegt een andere deelnemer. Ook het Duits verdient een nadrukkelijker plaats in het onderwijs gezien de proportie en nabijheid van het Duitse taalgebied, de handelsrelaties enz. Een deelnemer merkt op dat je het salaris van de taalberoepen moet berekenen om de economische betekenis ervan te kennen. Het salaris bepaalt ook mee de aantrekkelijkheid van taalberoepen.

Men merkt op dat het belang en effect van taal tastbaarder en concreter moet gemaakt worden in alle vakken. Dat zou kunnen via een handleiding met voorbeelden voor scholen. Er kan meer aandacht gaan naar wedstrijden en prijsuitreikingen voor goede scripties over taal (om te vermijden dat ze in de schuif belanden). Over één zaak zijn de deelnemers het eens: we moeten het besef van het belang van studies en taalberoepen Nederlands en andere talen doen groeien.

Meertaligheid in mijn bedrijf: ervaringen en uitdagingen

Ahmed Hilami
(CEO Flyer.be)

Een verrassende sessie want Ahmed Hilami spreekt vanuit het bedrijfsleven. Als CEO van een sterk groeiend bedrijf geeft Mr Hilami weer hoe hij de kracht van taal ervaart en ermee omgaat, zowel in zijn bedrijf als zijn persoonlijk leven. Hij vertelt vanuit zijn eigen verhaal, een verhaal dat erg bijzonder is. Hij werd geboren in Marokko, leerde er Arabisch en kwam op erg jonge leeftijd in Wallonië terecht, waar hij onderwijs volgde in het Frans. Nadien verhuisde hij naar Vlaanderen waar hij Nederlands leerde. Hij is meertalig; zijn bedrijf ook. Er wordt Frans, Nederlands, Engels en Arabisch gesproken. Elk personeelslid moet minstens 2 van deze talen vlot beheersen. Iemand die bij hem komt solliciteren, moet hiermee duidelijk rekening houden. Voor het bedrijf is het erg belangrijk dat het personeel kan communiceren met de lokale klanten, toeleveranciers...

De deelnemers zijn onder de indruk van Mr Hilami's Nederlands, zijn interesse en motivatie voor meertaligheid in het bedrijfsleven.

De economische dimensies van talenkennis: What's up?

Dr. Luc Nijs
(The Talitha Group Ltd.)

Hoe wil je dat de wereld je ziet? Dat verwijst naar Luc Nijs. De sessie van Nijs wekt energie op. *We evolueren van een onderwijs dat gekenmerkt wordt door kennisoverdracht naar 'wie is het meest authentiek in de manier waarop hij als professional in het leven staat'.* Luc Nijs, CEO van The Talitha Group en actief in 190 landen, belichaamt die visie tijdens zijn sessie. Hij beschrijft de werkelijkheid én modelleert die: hij informeert, geeft goed gekozen voorbeelden (o.a. uit het Mandarijn), brengt zijn eigen ervaring mee en een breder verhaal. Hij spreekt overtuigend en met een authentieke uitstraling. Zijn taalwendbaarheid en intellectuele creativiteit geven aan wie hij als mens en CEO wil zijn. Daarvoor krijgt hij van de deelnemers veel respect. Er ontstond 'chemie'. Zijn tips en ervaringen rond talenonderwijs zijn inspirerend. Met de stelling dat het

vreemdetalenonderwijs niet effectief is, gaan niet alle deelnemers akkoord en dat leidt tot gedachtewisseling. Het gesprek duurt voort tot na de lunch.

Taal is een bedrijf - Interpellatie van de keynote spreker door vakdidactici

Frieda Steurs

Katja Lochtman (VUB)
Kris Buyse (KU Leuven)

De discussie tussen de keynote-spreker, de twee genodigde interpellanten professoren Katja Lochtman en Kris Buyse en het publiek komt meteen op gang met de eerste vraag hoe de motivatie van de leerlingen voor taal en bedrijf verhogen?

SteAm A = STEM + A van arts

Er wordt een lans gebroken om vooral in Taal voor Specifieke Doeleinden, talen samen aan bod te laten komen, in plaats van in hokjes te werken wat eigenlijk wereldvreemdheid in de hand werkt. Ook ingenieurs moeten opgeleid worden om duidelijk te kunnen communiceren, om een tekst te schrijven? STEM en taal vullen elkaar aan. Flexibel met talen kunnen omspringen, wat in Vlaanderen van oudsher al gebeurd is, dat is pas meertaligheid. Een sommelier moet ook binnen zijn vakgebied van een taal op een andere kunnen overschakelen. Direct contact, functioneel taalgebruik en emotie zijn sleutels tot die motivatie. Hoe zie je jezelf in een taal, is een vraag die Kris Buyse aan zijn studenten stelt, om die emotie te bewerkstelligen.

Levenslang leren

Zeker op lange termijn is taal belangrijk. Een taal moet je onderhouden.

De Taalsector, het platform voor ondernemers, heeft meer dan 100 taalberoepen in haar bestand. Er is nood aan goed taalonderwijs, met een collectieve ambitie in een taalbewuste samenleving.

Cijfers

Er wordt geargumenteed dat er harde cijfers nodig zijn om standpunten hard te maken. Drie voorbeelden worden geïllustreerd: 1. het verlies dat bedrijven lijden door eentaligheid, 2. politieke terughoudendheid om CLIL breder in te voeren en 3. cijfers zijn nodig om de relatie moedertaalkennis en slaagkansen in te schatten, om zo de taalkeuzes te verantwoorden (bv 34% v bedrijven wil meer Duits).

Tweespalt bij leraren en leerlingen

Deelnemende leraren leggen de tweespalt uit waarmee ze geconfronteerd worden. Ze hangen vast aan handboeken die veel te weinig contact met de realiteit hebben. Leerlingen argumenteren dat ze met meer functionele meertaligheid in contact moeten komen. Meertaligheid wordt afgestraft bij kleutertjes en meertaligheid wordt op school niet als kapitaal gezien. De thuistaal moet gecontroleerd toegelaten worden.

De presentaties van Katja Lochtman en Kris Buyse vind je via [deze link](#).

Stellingen revisited (namiddag)

Lut Baten

Het EDT-platform zal aan de nieuwe minister van Onderwijs vragen om actie te ondernemen ter versterking van het talenonderwijs. Het zal dat doen door een veertiental stellingen voor te leggen met standpunten en doelstellingen waarnaar volgens het platform gestreefd moet worden in de nieuwe legislatuur. Die stellingen werden gekoppeld aan de aanbeveling van de Raad van de Europese Unie van 22 mei 2019 en tijdens de werksessie besproken. Op basis van de discussie over de inhoud van de stellingen worden die verder aangescherpt en genuanceerd.

Met de keynote-sessie over 'taal is business' uit de voormiddag in het achterhoofd, wordt het belang om toekomstige werknemers op te leiden die taalvaardig en meertalig zijn extra in de verf gezet in de stellingen. Er wordt benadrukt dat zowel voldoende taallessen als contact met en blootstelling aan de taal zelf belangrijk zijn. Scholen, inrichtende machten en onderwijskoepels moeten de verscheidenheid in talige competenties van hun leerlingen ondersteunen en van meertaligheid één van hun hoofddoelen maken, niet enkel in functie van een Europese oriëntatie, maar ook in functie van wereldburgerschap.

In overeenstemming met de Europese doelstelling dat alle burgers twee vreemde talen zouden moeten beheersen, vindt een meerderheid dat ook bso-leerlingen die Engels én Frans willen leren, daar altijd de kans toe moeten krijgen. Dat is nu niet altijd het geval. Om taalleerders maximaal te laten groeien, vindt men het essentieel dat hun vorderingen in het taalleerproces goed van nabij opgevolgd en geëvalueerd worden. Als het gaat over taaltoetsen zijn er uiteenlopende meningen over of die door professionele toetsontwikkelaars dan wel leraren zouden moeten opgesteld worden.

Via werkplekieren motiveren voor de kracht van taal

Jan-Frans Dellaert
(St Franciscusinstituut Melle)

De workshop 'Via werkplekieren motiveren voor de kracht van taal' wordt gegeven door Jan-Frans Dellaert, leraar Frans in de derde graad van het Sint-Franciscusinstituut in Melle. Al vele jaren staat hij als projectcoördinator in voor de organisatie en begeleiding van de buitenlandse stages van de leerlingen Office Management naar de Franse zusterstad Melle.

Tijdens zijn presentatie doet hij het verloop van hun Erasmusprojecten uit de doeken, gaande van de voorbereiding tot het verloop van de stages zelf. Het is overduidelijk dat meneer Dellaert een passie heeft voor zijn vak én voor het begeleiden van zijn leerlingen in hun weg naar een -hopelijk- bloeiende carrière in de toekomst.

De workshop wordt gevolgd door een klein groepje van vier deelnemers. Desondanks is de groep divers. Iedere deelnemer kan vanuit zijn/haar functie bepaalde zaken meepikken uit de presentatie. Allen zijn ze op zoek naar goede praktijken om werkplekieren optimaal te integreren binnen hun organisatie. Vragen als 'Hoe gaan jullie op zoek naar gastgezinnen?' passeren de revue. Na afloop blijven enkele deelnemers nog napraten met meneer Dellaert. Zijn presentatie wordt duidelijk gesmaakt en zet aan tot verdere discussies.

Meertaligheid omarmen, stimuleren en waarderen in een Brussels-Vlaamse hogeschool

An De Moor
(Odisee & KU Leuven campus Brussel)

An De Moor, master in de Taal en Letteren, talenbeleidcoördinator van alle professionele bacheloropleidingen in de hogeschool Odisee en taalexpert van de academische opleidingen van de KU Leuven in Brussel, komt ons tijdens deze sessie meer vertellen over het Meertalenbeleidsplan van Odisee, die een positieve attitude ten aanzien van alle talen vooropstelt. 12 deelnemers volgen deze sessie, de meesten actief als leerkracht in het secundair onderwijs of als docent in het hoger onderwijs. Alle deelnemers zijn het erover eens dat steeds meer leerlingen / studenten een andere thuistaal hebben dan het Nederlands en zoeken naar een manier om met deze groeiende taaldiversiteit om te gaan binnen een schoolse context.

Het verhaal dat An De Moor brengt is dan ook zeer herkenbaar en de manier waarop Odisee omgaat met meertaligheid wordt als verrijkend ervaren. Iedereen luistert geboeid. Vanuit de deelnemers komen een aantal concrete vragen onder andere over de talententkaart “MyTalentCompass”, het niveau van Nederlands bij de output van studenten, de diversiteit – of net het ontbreken daarvan – in de studentenpopulatie van de lerarenopleiding en het stijgend aantal docenten met een andere thuistaal.

De wijze waarop Odisee omgaat met de realiteit van toenemende meertaligheid met enerzijds krachtige taalvaardigheid Nederlands als uitgangspunt en anderzijds het stimuleren en valideren van meertaligheid werkt inspirerend, daar zijn de deelnemers het allen over eens.

What’s new for language learning and teaching? Current European policy context for languages and how Erasmus+ programme contributes to it

Oana Felecan

(European Commission, DG EAC)

Ms Felecan’s session focusses very explicitly on the European policy and its evolution, linked to the Erasmus + programme. After an introduction on the European Day of Languages, we take a look at the current European Policy Context for European Languages. Whereas before the formulation was that EU citizens should work slowly towards at least two foreign languages from an early age, the current policy suggests that next to their mother tongue, two additional languages should be acquired (December 2017, Brussels).

Ms Felecan then asks how we can achieve this? The current challenges are that the second foreign language often starts late and that frequently the 2nd language is not compulsory.

The target of the EU policy is to fully use schooling language, plus one other language fully, plus one more language confidently. The EC had decided to focus on:

- Focus on learning outcomes
- Development of comprehensive language strategies
- Language awareness
  - Support literacy in the languages(s) of schooling
  - Taken account learners’ linguistic abilities and interests
  - Value linguistic diversity
  - Support mobility of learners
- Promotion of innovative pedagogies and tools
- Support teachers and learners

With regards to the Erasmus + programme, the projects results platform will be used to promote the European language label(s) as well as the School Education Gateway. The programme will evolve in the future (evolution not revolution).

De presentatie van Oana Felecan vind je [hier](#).

De taal van de Vlaamse arbeidsmarkt: een blik op taalvereisten in vacatures en talenkennis van werkzoekenden

Kristien Philippaers

(VDAB)

Taal is een steeds belangrijkere voorwaarde voor een goede samenwerking in bedrijven. Welke talen dan het meest gevraagd worden in vacatures, dat is wat de deelnemers aan deze workshop graag

willen vernemen van Kristien Philippaers, expert monitoring arbeidsmarkt bij de VDAB. Om de spanning er nog even in te houden, mogen de deelnemers eerst zelf een antwoord geven op die vraag. Frans en Engels krijgen van de groep bijna evenveel stemmen. Uit onderzoek blijkt dat de meeste werkgevers inderdaad expliciet vragen naar kennis van het Nederlands, Frans en Engels, in die volgorde. Voor Frans gaat het dan meestal om een goede kennis. Het is dan uiteraard interessant om de vraag van de werkgevers even te toetsen aan het aanbod. Ook hier kunnen de deelnemers eerst zelf hun mening geven. Op de vraag welke de meest gekende taal is bij werkzoekenden, naast het Nederlands, stemmen de meesten voor het Engels. Opvallend hierbij is dat niemand van de deelnemers denkt dat werkzoekenden zelf hun kennis van het Frans als zeer goed bestempelen. Ze zitten daarmee dicht bij de waarheid. De meeste werkzoekenden geven wel aan dat ze een goede tot zeer goede kennis hebben van het Engels, terwijl ze hun kennis van het Frans hoofdzakelijk als beperkt inschatten. Enkele deelnemers zien de oorzaak hiervan in het negatieve klimaat rond het Frans in België. Voor sommigen ligt de oplossing voor deze mismatch dan ook in een betere samenwerking met en een betere kennis van Wallonië.

De presentatie van Kristien Philippaers vind je via [deze link](#).

Uitreiking van de prijzen:

8 winnaars van het EDT-Award:

- Basisschool Graaf van Egmont uit Bevegem met [GO4TY-Twister](#)
- Basisschool 'De Tuimelaar' uit Hasselt met Bewegingslied [Maman Pinguin](#)
- De Tandem', Eeklo met [TalenTenShow](#)
- Heilige Familie Sint-Niklaas met [Snow White and the Seven Dwarfs](#)
- VSPW-Perspectief en NT-2 Zorgkunde, PCVO VSPW Gent met een inzending [zonder titel](#)
- ILT uit Leuven met [KraNT2](#)
- CLT uit Leuven met [Bell Canto 2019](#)
- Het college Vilvoorde met [CLIL with Mister V@het college Vilvoorde](#)

4 Winnaars van het Europees Talenlabel:

2018 : Thema : Naar dynamische grensregio's door taalbarrières weg te werken

slechts 1 winnaar, nl [OLVi – Poperinge](#) : [Découverte du Multi-accueil et l'école maternelle en France](#).
Zij wonnen de 1ste prijs (€1000, de trofee en het certificaat)

2019: Thema: Taaldiversiteit op school omarmen en ondersteunen

1ste prijs: de [Erasmushogeschool](#) met: [Meertaligheid als troef voor krachtig onderwijs in de grootstad](#) (€1000, de trofee en het certificaat)

2de prijs: de [Stedelijke basisschool De Wereldreiziger](#) met: [Thuistalen](#) (€600, de trofee en het certificaat)

3de prijs: [PXL](#) met: [Meertaligheid als kracht](#) (€300, de trofee en het certificaat)

De toekomst van het talenonderwijs in Vlaanderen:

De resultaten van de discussie bij Workshop 2.1 vind je weerspiegeld in de definitieve versie ervan:

STELLINGEN waarvoor het EDT-platform zich wil inzetten

1. Vorming tot meertaligheid speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van mensen tot vrijheid, culturele ontplooiing, onderlinge aanvaarding, interculturele verbondenheid en in werkopportunities.

2. Er zijn voor het talenonderwijs (van pre-school, over hoger onderwijs tot volwassenonderwijs) meer contacturen met de taal en meer lessen nodig om te beantwoorden aan de sterke vraag naar praktische taalbeheersing en kennis van de onderwijstaal en andere talen.

3. De overheid moet voor de vorming tot interculturaliteit en meertaligheid in alle onderwijscontexten ondersteuningsprojecten stimuleren, met de nodige financiering en omkadering.

4. Scholen, inrichtende machten en onderwijskoepels moeten de verscheidenheid in talige competenties van lerenden ondersteunen en van hun meertaligheid één van hun hoofdoelen maken in functie van een expliciet Europese oriëntatie en wereldburgerschap.

5. De Europese aanbeveling "iedere burger moet twee vreemde talen leren" dreigt de plaats van een derde vreemde taal in Vlaanderen te ondergraven. Jonge mensen die een derde vreemde taal willen leren moeten daartoe de kans krijgen ongeacht de onderwijsvorm of studierichting.

6. Duits moet de vierde taal in het onderwijs van de Vlaamse gemeenschap zijn.

7. De lerarenopleiding moet in samenwerking met scholen (inter)nationale projecten opzetten, begeleiden en opvolgen.

8. De vorderingen in het groeiproces van de taallerenden moeten op schoolniveau en doorheen de schoolniveaus binnen de brede vakgroep talen op een gecoördineerde manier geëvalueerd en in kaart gebracht worden, met de lat hoog voor talen.

9. Taallerenden moeten training krijgen in het inschatten en formuleren van hun eigen taalvaardigheid (o.a. voor sollicitaties).

10. Scholen moeten gestimuleerd worden om de individuele competenties van lerenden in andere talen dan de onderwijstaal (ook in de thuistaal) te valoriseren o.a. door erkenning en gebruik, individueel en in functie van de groep lerenden.

11. Leraren en scholen moeten tijd en omkadering krijgen voor meer overleg om in onderlinge samenwerking taaltoetsen, tests en vormen van zelf-evaluatie (door de lerenden) te ontwikkelen.

12. In Vlaanderen blijft de nood aan een steunpunt, organisatie zoals het Europese Dag van de Talen-platform, dat alle talenonderwijs op een beleidsmatige en gecoördineerde wijze ondersteunt en stimuleert.

13. In Vlaanderen rijst de nood aan een actieve ondersteuning vanuit verschillende sectoren om blijvend mensen te sensibiliseren om Nederlands en andere talen te leren.

14. Het talenbeleid in Vlaanderen moet meer investeren in de kwaliteit van de lerarenopleiding op alle niveaus evenals in maatregelen om de kwaliteit van de talenkennis van de lerenden te verhogen.

Met dank aan Mevr Els Vermeire en iedereen die meehielp aan dit rapport.